



DET KONGELIGE
KUNNSKAPSDEPARTEMENT

Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen
Postboks 1708 Vika
0121 OSLO

Deres ref

Vår ref
201002440

Dato
30.06.10

**Statsbudsjettet 2010 – Kap 281 Post 01 – Prosjekt 80076 –
Etablering av en ordning med Sentre for fremragende utdanning**

Vi viser til møte 12. april og senere kontakt. NOKUT gis med dette i oppdrag å etablere og forvalte en ordning med Sentre for fremragende utdanning (SFU) i høyere utdanning. NOKUTs styre vil være styre for ordningen.

Arbeidet bes igangsatt så snart som mulig. Første fase vil bestå av tre hovedelementer:

- Utarbeidelse av endelige kriterier for utvalg av sentrene
- Utlysning av et pilotsenter innenfor lærerutdanningen med oppstart i 2011
- Etablering av støttefunksjoner og administrative rutiner

På grunnlag av erfaringene med utlysning av pilotsenteret skal ordningen være fullt etablert med utlysning av de første ordinære sentrene i 2012.

Bakgrunn

Stjernø-utvalget foreslo i NOU 2008:3 *Sett under ett* at det bør etableres en ordning med Sentre for fremragende undervisning i Norge etter inspirasjon av ordningen med Sentre for fremragende forskning. Formålet skal være ”å stimulere til utvikling og innovasjon i læringsmåter og pedagogisk tilrettelegging, heve den faktiske kvaliteten og signalisere at undervisning og forskning er sidestilte oppgaver for universiteter og høyskoler” (s. 152). Forslaget fikk bred tilslutning i høringen av utvalgets innstilling.

Kunnskapsdepartementet ga i brev av 26.09.08 Universitets- og høyskolerådet i oppdrag å utrede forslaget videre. En arbeidsgruppe oppnevnt av UHR la fram sin innstilling 15. juni 2009. Innstillingen har deretter vært på høring. I tråd med forslaget fra arbeidsgruppen og synspunkter i høringen har departementet valgt å bruke benevnelsen "Sentre for fremragende *utdanning*" heller enn "undervisning".

Mål for ordningen

I henhold til arbeidsgruppens forslag skal Sentre for fremragende utdanning:

- stimulere universiteter og høyskoler til etablering og utvikling av fagmiljøer som tilrettelegger for studenters læring på en fremragende måte
- bidra til kunnskapsbasert analyse og utvikling av undervisning og læring som grunnlag for kvalitetsheving og fornyelse ved institusjonene
- bidra til å styrke undervisningens status både ved sentrene og i sektoren
- ha særlig ansvar for å bidra til spredning av dokumentert kunnskap om og erfaringer med prinsipper for og utforming av undervisning som fremmer studenters læring innenfor senterets kompetanseområde

Et senter for fremragende utdanning skal utmerke seg når det gjelder

- utdanningens og undervisningens kvalitet
- arbeid med utvikling og innovasjon av undervisning og utdanning
- spredning av forsknings- og erfaringsbasert kunnskap om hva som bidrar til fremragende undervisning og utdanning

Departementet ber NOKUT legge disse målene til grunn. Sentre for fremragende utdanning skal være flaggskip som kan bidra til å gi utdanningsvirksomheten et løft nasjonalt, slik Sentrene for fremragende forskning har gjort.

Avgrensning

Verken arbeidsgruppen eller høringsinstansene drøfter hvilke nivåer av høyere utdanning SFU-ordningen skal omfatte. I det nasjonale kvalifikasjonsrammeverket for høyere utdanning er doktorgradsutdanningen definert som et tredje nivå i utdanningsløpet. Departementet anser imidlertid at behovet for å støtte opp under fremragende doktorgradsutdanning er ivaretatt gjennom andre ordninger som SFF og nasjonale forskerskoler. Ordningen med Sentre for fremragende utdanning avgrenses derfor til utdanninger på bachelor- og masternivå.

Stjernø-utvalget foreslo at det kunne vurderes å etablere egne sentre for fremragende profesjonsutdanning på grunn av utdanningenes spesielle karakter med praksis som et betydelig innslag. Både arbeidsgruppen og et stort flertall av høringsinstansene er negative til dette, både av prinsipielle og mer pragmatiske grunner. Departementet vil ikke etablere en egen ordning for sentre for fremragende profesjonsutdanning, men legger til grunn at profesjonsutdanningenes behov og kvalitetsbegreper skal ivaretas ved utformingen av kriteriene for SFU-ordningen.

Kriterier

En viktig oppgave i første fase av arbeidet blir konkretisering av kriteriene for tildeling av SFU-status. Departementet vil spesielt understreke at fremragende kvalitet må være til stede i utgangspunktet, slik det også framheves i mange av høringsuttalelsene til arbeidsgruppens rapport. I høringen ble det videre påpekt som en svakhet ved gruppens forslag at de i for liten grad vektlegger henholdsvis forbindelsen mellom undervisning og forskning og samarbeid med arbeids- og samfunnsliv og utdanningenes relevans for arbeidslivet.

NOKUT bes om å videreutvikle og konkretisere kriteriene for å oppnå status som Senter for fremragende utdanning med utgangspunkt i arbeidsgruppens forslag og synspunkter i høringen. Departementet ber videre om at følgende blir lagt til grunn:

- Status som Senter for fremragende utdanning skal tildeles miljøer som allerede kan oppvise fremragende kvalitet og innovativ praksis i utdanningen.
- Undervisningen skal ha en klar forskningstilknytning, og betydningen av dette skal være drøftet i søknaden.
- Overføringsverdi og planer for dokumentasjon og spredning av metoder, resultater og god praksis skal vektlegges.
- For praksisbaserte utdanninger skal forholdet mellom forskning, utdanning og profesjonsutøvelse og relasjonen til praksisfeltet være viktige kriterier.
- Samarbeid med arbeids- og samfunnsliv som grunnlag for kvalitet og relevans i utdanningene skal være et kriterium.
- Sentrene kan være organisert på ulike måter avhengig av profil, men skal ha en god og avklart forankring i vertsinstusjonen.

Departementet ber om å få seg forelagt utkast til endelige kriterier før pilotsenteret lyses ut.

I tråd med arbeidsgruppens forslag skal det legges opp til en søknadsprosess der søknadene skrives på engelsk for å muliggjøre bruk av internasjonale eksperter i vurderingen.

Organisering og finansiering

Departementet er enig med arbeidsgruppen og flertallet av høringsinstansene i at sentrene bør kunne organiseres på ulike måter avhengig av profil. Sentrene må likevel ha god forankring i vertsinstusjonen.

I et Senter for fremragende utdanning vil ansatte fra vertsinstusjonen gå inn med sin arbeidskraft, og institusjonen vil gå inn med nødvendig infrastruktur. Midlene som følger med tildelingen blir dermed å anse som toppfinansiering som muliggjør ansettelse av leder, stipendiater, reisemidler, evt. praksisplasser o.a. Med dette som utgangspunkt bes NOKUT om å utarbeide et forslag til bevilgningsnivå for sentrene i lys av målene for ordningen. Forslaget skal forelegges departementet før utlysningen av pilotsenteret.

NOKUT bes videre om å foreslå opplegg for evaluering av sentrene og av selve ordningen.

Pilotsenter innenfor lærerutdanningen

Etablering av et pilotsenter innenfor lærerutdanningen er varslet i St.meld. nr. 11 (2008-2009) *Læreren – Rollen og utdanningen*, St.meld. nr. 44 (2008-2009) *Utdanningslinja* og i statsbudsjettet. Formålet er å høste erfaringer med utlysning av et Senter for fremragende utdanning før endelig fastsetting av prosedyrer og kriterier. Departementet vil understreke at pilotsenteret må oppfylle de generelle kriteriene som vil bli gjeldende for ordningen.

Pilotsenteret skal være i drift i løpet av 2011. Deretter er målet at SFU-ordningen skal være fullt etablert med utlysning av de første ordinære sentrene i 2012.


Tildeling av midler

Kunnskapsdepartementet stiller med dette **kr 900 000** til disposisjon på Kap 281 Post 01 i 2010. Midlene skal gå til oppbygging og drift av sekretariatsfunksjon i henhold til oppsatt framdriftsplan. For senere år vil midler til ordningen bli gitt i NOKUTs tildelingsbrev.

Med hilsen



Toril Johansson (e.f.)
ekspedisjonssjef



Grethe Sofie Bratlie
avdelingsdirektør

Kopi: Riksrevisjonen